BAKTOVIT OZUQA QO`SHIMCHASI BILAN OZIQLANTIRILGAN QUYONLARNING MAHSULDORLIK KO`RSATKICHLARINI O`RGANISH

Nabijonova Sadoqat

Qabul qilindi: 03.11.2025
Ko‘rib chiqildi: 04.11.2025
Tasdiqlandi: 05.11.2025

Kalit so‘zlar:
quyonchilik, baktovit, ozuqa qo‘shimchasi, mahsuldorlik, o‘sish sur’ati, sog‘lomlik, ovqat hazm qilish, sut berish, urug‘lantirish.

Annotatsiya. Ushbu tezisda Baktovit ozuqa qo‘shimchasi bilan oziqlantirilgan quyonlarning mahsuldorlik ko‘rsatkichlari o‘rganilgan. Tajriba ikki guruh quyonlar — nazorat va tajriba guruhi — bilan olib borilgan. Tajriba natijalari shuni ko‘rsatdiki, Baktovit qo‘shimchasi quyonlarning o‘sish sur’atini oshiradi, ovqat hazm qilishni yaxshilaydi, sog‘lomlik darajasini ko‘taradi va sut hamda urug‘lantirish ko‘rsatkichlarini yaxshilaydi. Tadqiqot natijalari quyonchilikda Baktovit qo‘shimchasining ratsion samaradorligini oshirishdagi ahamiyatini tasdiqlaydi.

Kirish. Quyonchilik so‘nggi yillarda nafaqat uy xo‘jaliklarida, balki yirik fermalarda ham keng tarqalmoqda. Quyon go‘shti oqsilga boy, sog‘lom va iqtisodiy jihatdan foydali mahsulot hisoblanadi. Shu bilan birga, quyonlarning tez o‘sishi, sog‘lom rivojlanishi va yuqori mahsuldorlik ko‘rsatkichlariga erishish uchun ularning ratsionini to‘g‘ri tashkil etish muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy quyonchilikda ozuqa qo‘shimchalari, xususan “Baktovit” kabi preparatlar, quyonlarning hazm qilish tizimini yaxshilash, immunitetini mustahkamlash va o‘sish sur’atlarini oshirishda keng qo‘llanilmoqda.

Tajriba uchun yosh quyonlar tanlab olindi va ularni ikki guruhga bo‘ldik: tajriba guruhi va nazorat guruhi. Nazorat guruhidagi quyonlar oddiy quyon ozuqasi bilan oziqlantirildi, tajriba guruhiga esa ratsioniga Baktovit qo‘shimchasi qo‘shildi. Tajriba davomida quyidagi ko‘rsatkichlar kuzatildi:

1. Quyonlarning o‘sish sur’ati va tana vazni
2. Ovqat hazm qilish samaradorligi
3. Sog‘lomlik darajasi va o‘lim holatlari
4. Urug‘lantirish va sut berish ko‘rsatkichlari

Ma’lumotlar haftalik ravishda yozib borildi va statistik usullar bilan tahlil qilindi.

Tajriba natijalari shuni ko‘rsatdiki:

- Baktovit qo‘shimchasi bilan oziqlantirilgan quyonlar tezroq o‘sdi va ularning tana vazni nazorat guruhiga nisbatan yuqori bo‘ldi.
- Ovqat hazm qilish ko‘rsatkichlari yaxshilandi, quyonlar ozuqani samaraliroq iste’mol qildi.
- Sog‘lomlik darajasi oshdi, o‘lim holatlari kamaydi.

• Urug‘lantirish va sut berish ko‘rsatkichlari ham sezilarli darajada yaxshilandi.

Baktovit ozuqa qo‘shimchasi quyonchilikda yuqori mahsuldorlikka erishishda samarali vosita ekanligi aniqlangan. Bu qo‘shimcha quyonlarning immunitetini mustahkamlash, o‘sish sur’atlarini oshirish va umumiy sog‘lomlikni yaxshilashga yordam beradi. Shu sababli, zamonaviy quyon fermalarida Baktovit kabi ozuqa qo‘shimchalarini ratsionga qo‘shish tavsiya etiladi. Kelgusida tadqiqotlar davomida Baktovit qo‘shimchasining turli yoshdagi va zotdagi quyonlarga ta’siri, shuningdek optimal dozalari aniqlanishi kerak. Bu quyonchilik sohasida mahsuldorlikni yanada oshirish va iqtisodiy samaradorlikni ta’minlash imkonini beradi.

Adabiyotlar tahlili. Quyonchilik sohasida olib borilgan tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, quyonlarning mahsuldorligi ularning ratsionining sifati va qo‘shimcha ozuqalar bilan ta’minlanishiga bog‘liq (Aliyev, 2018; Rasulov, 2020). Baktovit kabi probiotik va ozuqa qo‘shimchalari quyonlarning ovqat hazm qilish tizimini yaxshilashi, immunitetni oshirishi va o‘sish sur’atlarini tezlashtirishi bilan ajralib turadi (Karimov va boshq., 2019). Shuningdek, o‘tkazilgan tadqiqotlar Baktovit qo‘shimchasining sut berish va urug‘lantirish ko‘rsatkichlariga ham ijobiy ta’sir ko‘rsatishini tasdiqlaydi (Islomov, 2021). Shu bilan birga, ratsionni optimallashtirish va qo‘shimchalar dozasini belgilash mavzusi hali to‘liq o‘rganilmagan bo‘lib, bu sohada qo‘shimcha tadqiqotlar zarur.

Rasulov (2020) esa quyonchilikda zamonaviy ozuqa qo‘shimchalarining ahamiyatini kengroq tahlil qilgan. Uning tadqiqotlarida Baktovit va boshqa probiotiklar quyonlarning ovqat hazm qilish samaradorligini oshirishi, immun tizimini mustahkamlashi va stress holatida quyonlarning sog‘lomligini saqlashda ijobiy rol o‘ynashi qayd etilgan. Tadqiqot shuni ko‘rsatadiki, Baktovit kabi qo‘shimchalar nafaqat o‘sish sur’atiga, balki reproduktiv faoliyatga ham ijobiy ta’sir qiladi.

Karimov va boshq. (2019) Baktovit qo‘shimchasining yosh quyonlarga ta’sirini o‘rganib, uning o‘sish sur’atini oshirish va quyonlarning ovqatni samarali hazm qilishida yordam berishini aniqlashgan. Ularning tadqiqoti shuni ko‘rsatdiki, ratsionga Baktovit qo‘shilganda quyonlarning tana vazni nazorat guruhiga nisbatan sezilarli darajada oshgan. Shu bilan birga, sog‘lomlik ko‘rsatkichlari, jumladan o‘lim holatlari kamaygan va quyonlarning immuniteti mustahkamlangan. Islomov (2021) quyonlarda sut berish va urug‘lantirish ko‘rsatkichlariga Baktovit qo‘shimchasining ta’sirini o‘rganib, ushbu qo‘shimchani qo‘llash quyonlarning reproduktiv faoliyatini yaxshilashda samarali ekanligini aniqlagan. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, Baktovit bilan oziqlantirilgan quyonlar ko‘proq sog‘lom urg‘ochi quyonlar va yuqori sifatli sut ishlab chiqaradi. Shuningdek, xalqaro adabiyotlarda ham probiotik va vitaminli qo‘shimchalar quyonlarning sog‘lomligi va mahsuldorligini oshirishda samarali vosita sifatida tasdiqlangan (Gidenne, 2015; Lebas et al., 2016).

Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, ratsionga kiritilgan qo‘shimchalar quyonlarning hazm qilish tizimini yaxshilash, mikroflora muvozanatini saqlash va stressga chidamliligini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Umuman olganda, adabiyotlarni tahlil qilish shuni ko‘rsatadiki, Baktovit va shunga o‘xshash ozuqa qo‘shimchalari quyonchilikda mahsuldorlik ko‘rsatkichlarini oshirishda samarali vosita hisoblanadi. Shu bilan birga, optimal doza va turli yosh hamda zotdagi quyonlar uchun samaradorligini aniqlash bo‘yicha qo‘shimcha tadqiqotlar zarurligi mavjud.

Xulosa. Tajriba natijalari shuni ko‘rsatdiki, Baktovit ozuqa qo‘shimchasi bilan oziqlantirilgan quyonlar:

- Tezroq o‘sadi va tana vazni yuqori bo‘ladi;
- Ovqat hazm qilish samaradorligi yaxshilanadi;
- Sog‘lomlik darajasi oshadi va o‘lim holatlari kamayadi;
- Urug‘lantirish va sut berish ko‘rsatkichlari yaxshilanadi.

Shunday qilib, Baktovit qo‘shimchasi quyonchilikda mahsuldorlikni oshirish va quyonlarning umumiy sog‘lomligini ta’minlash uchun samarali vosita hisoblanadi. Kelgusida turli yoshdagi va zotdagi quyonlarga ta’siri, shuningdek, optimal dozalari bo‘yicha qo‘shimcha tadqiqotlar olib borilishi tavsiya etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Aliyev, R. (2018). *Quyonchilikda ozuqa sifatining mahsuldorlikka ta’siri*. Toshkent: Qishloq xo‘jaligi nashriyoti.
2. Rasulov, B. (2020). *Zamonaviy quyonchilikda ozuqa qo‘shimchalari*. Toshkent: Fan va texnologiya.
3. Karimov, T., & boshq. (2019). *Baktovit qo‘shimchasining quyonlar organizmiga ta’siri*. Agrar ilmiy jurnali, 12(3), 45-52.
4. Islomov, S. (2021). *Quyonlarda sut berish va urug‘lantirish ko‘rsatkichlarini oshirishda probiotiklar roli*. Veterinariya ilm-fani, 8(2), 33-40.